

HRVATSKI *glasnik*

Godina XXIV, broj 29

24. srpnja 2014.

cijena 200 Ft

**Blaženka i Dijana Mandić,
na Tijelovo u Santovu**

Foto: Ákos Kollár

6. stranica

Gradišćanski tabori

11. stranica

Pomurske zvijezde

14. stranica

Dušnočka staza

15. stranica

Komentar

Turistička naselja

Uvijek se radujem priredbama Dana naselja, jer na njima sretnem osobe s kojima se vrlo rijetko viđam. Tog dana oživi selo, mjesto priredbe je živahno, mnoštvo djece se igra, odrasli uz kapljicu razgovaraju. Drugi dan sve utihne, jer nekadašnji žitelji mjesta vraćaju se svojim novim domovima. Prebrojavajući stanovništvo u svojoj ulici, ustanovila sam da samo u osamdeset posto domaćinstava žive maloljetnici. Na mali broj djece u našim hrvatskim naseljima ukazuje i statistika polaznika osnovnih škola, pa i zatvaranje ustanova u zadnjih deset godina. Mladi su otišli trbuhom za kruhom u gradove, a u zadnje vrijeme velik dio njih u zapadnoeuropske zemlje, jer ako već u svojoj regiji ne nađu posao, zašto ne bi odabrali zemlju u kojoj su plaće veće i za isti trud se zarađuje više. Čitam statistiku na internetu da je tekuće godine porastao broj onih mađarskih građana koji rade u inozemstvu, broj je nadmašio čak 600 tisuća. Nedavno je jedan mađarski pop-pjevač napisao pjesmu s tom tematikom u kojoj zahvaća dvojbu ostati ili otići, teškoće napuštanja svoje obitelji, teškoće i ljepote življenja u inozemstvu. U tekstu je da mnogi ostavljaju djedove i bake, da bi u inozemstvu njegovali tuđe djedove i bake, na spotu su osobe koje žive u inozemstvu kuhaju gulaš, slušaju mađarske glazbu, a s njima su i njihova mala djeca. Izgleda da u našu zemlju sada je stigao val emigracije, mi stariji sjećamo se još problematike tzv. „gastarbajtera“ (građani koji su otišli u inozemstvo raditi) u nekadašnjoj Jugoslaviji, o čemu su pisali i hrvatski književnici. U ono vrijeme za nas je bio samo san da dospijemo u Njemačku, Švicarsku, Austriju. Rezultati „gastarbajtera“ vidljivi su i danas. Prijeđem li u Međimurje (Hrvatska) nižu se velike kuće s prekrasnim dvorištem, a većina toga je stvorena iz inozemnog rada. Mnogi su pokrenuli svoje poduzeće iz zarađenih novaca u inozemstvu, velik dio Međimurja razvio se iz tog kapitala. Možda je tada bilo nekako drukčije, radio je jedan član obitelji pa ga je obitelj uvijek privlačila nazad, kući, ali bilo je slučajeva da je cijela obitelj otišla u inozemstvo. Neki su se vratili, nekima su samo djeca ostala vani, jer ona su tamo odrasla, već su drugu zemlju smatrala svojom domovinom. Mi u Mađarskoj odlazak mladih shvaćamo tragičnije jer prije društvenih promjena bilo je ograničeno putovanje u inozemstvo, malo smo i navikli na to. Mladi su i tada čeznuli za odlaskom, da upoznaju druge zemlje, druge kulture, da steknu iskustvo, da iskušaju sebe u drugim sredinama s drugim mogućnostima, ali nisu imali mogućnosti. Danas već slobodno mogu putovati, isprobati život u drugoj zemlji, ali u jednom narodnosnom naselju vrlo je bolno kada se mladi nakon školovanja ne vraćaju, kada im se škole zatvaraju zbog premaloga broja djece, kada nestaju naraštaji koji bi mogli dalje razvijati naselje, koji bi dalje čuvali narodnosnu tradiciju, kulturu, a narodnosni jezik već ne smijem ni spomenuti. Tako će naša sela postupno postati samo turistička naselja u kojima se godišnje jednom ili dva puta vraćaju nekadašnji žitelji na dobru feštu.

Bernadeta Blažetin

Glasnikov tjedan

Dana 28. srpnja prije sto godina započeo je Prvi svjetski rat, u koji je Hrvatska ušla kao sastavni dio Austro-Ugarske Monarhije s hrvatskim dijelovima, pod upravom austrijskog odnosno mađarskog dijela Monarhije temeljem Nagodbe iz 1868. godine. Dalmacijom i Istrom upravljala je vlada u Beču, a ostatkom zemlje (Hrvatskom, Slavonijom) upravljano je iz Budimpešte.

Hrvatski su vojnici (domobrani) išli na ratišta tamo gdje je određivalo ratno ministarstvo u Beču, a od 1915. godine vrhovno zapovjedništvo u Berlinu. U Prvome svjetskom ratu nalazimo ih na svim bojišnicama. Broj palih Hrvata u tom ratu slabo je istražen, zna se kako ih je mnogo pogi-

I mi imamo svoj Trianon, reći će bunjevački, šokački, podravski i gradišćanski Hrvati u Mađarskoj... Naši su očevi nemilice ginuli na ratištima Europe, a nakon rata našli smo se potpuno odvojeni od matičnoga naroda, jezično, kulturološki, gospodarski...

nulo, ranjeno i zarobljeno. Iz hrvatskih sela ugarskog dijela Monarhije, s ove strane velikih rijeka mnoštvo Hrvata iz mađarske sudjelovao je ratu, a do sada nije istražena spomenuta povijesna činjenica. Sudjelovali su događaju koji je presudno utjecao na njihovu budućnost i budućnost njihove djece u dugim desetljećima dvadesetoga stoljeća. Bili su pouzdani i hrabri vojnici, od kojih su mnogi poslije dobili i naslove viteza. Mnoštvo njih je poginulo. I onda je došao Trianon. Hrvati u Mađarskoj zaista mogu plakati nad trianonskim granicama, pogotovo oni uz rijeke koje dijele mađarske i hrvatske zemlje. Našavši se u drugoj državi, Kraljevini Srba, Hrvata i Slovenaca, za desetak godina nazvanoj Kraljevini Jugoslaviji, Hrvati počinju potragu za svojom državom i u dvadesetom sto-

ljeću sve do međunarodnog priznanja Republike Hrvatske 15. siječnja 1991. godine. Hrvati u Mađarskoj pak u mađarskoj državi koju je Trianon dobroano okrunio i koja duga desetljeća plaće nad trianonskom sudbinom. Zvani su i dijeljeni na Bunjevce, Šokce, Bošnjake, Dalmatince, Race, Južne Slavene, pa tako nije

čudo što su se još brže odnarodili. To dokazuju i statističke brojke i upitnici popisa stanovništva tijekom dvadesetoga stoljeća. Druga država u kojoj se našao matični narod, Hrvati, oblikovala je negativan stav prema zbivanjima Prvoga svjetskog rata i njegovim silama gubitnicama, u čijoj su vojsci bili i Hrvati. U jugoslavenskoj državi vojnici austro-ugarske vojske ponižavani su i prešućivani, o njihovim ratnim sudbinama nije se govorilo, a kao zamjena za hrvatsko ratno naslijeđe i tradiciju nametnuta im je tradicija srbijanske kraljevske vojske. Hrvatska nije sudjelovala ratu kao suverena država, niti je

bila subjekt međunarodnoga prava. Ali prvi svjetski rat odredio je njezinu sudbinu u dvadesetome stoljeću. I mi imamo svoj Trianon, reći će bunjevački, šokački, podravski i gradišćanski Hrvati u Mađarskoj... Naši su očevi nemilice ginuli na ratištima Europe, a nakon rata našli smo se potpuno odvojeni od matičnoga naroda, jezično, kulturološki, gospodarski... Sve smo trebali početi ispočetka kao da smo se toga trenutka naselili, najprije u Horthyjevoj, a poslije u komunističkoj i informbirovski raspoloženoj Mađarskoj. Hrvatske etničke skupine raspadom Austro-Ugarske Monarhije našle su se izvan dodira s matičnim narodom, u Mađarskoj, Jugoslaviji, Austriji, Rumunjskoj i jedan manji broj u Čehoslovačkoj.

Branka Pavić Blažetin

Aktualno

„Mura region“

Pomursko nacionalno udruženje za regionalni razvoj i tri međimurske općine (Goričan, Donja Dubrava i Donji Vidovec) sredinom lipnja u Donjem Kraljevcu potpisali su pismo namjere o utemeljenju Europske grupacije za teritorijalnu suradnju „Mura region“ radi promicanja prekogranične suradnje, te radi provođenja programa i projekata za regionalni razvoj uz financijsku potporu europskih fondova. U ime pomurskih naselja pismo namjere potpisao je predsjednik Pomorskog udruženja Stjepan Tišler, a u ime međimurskih općina Mario Moharić, goričanski načelnik.

Potpisivanje pisma namjere od strane predstavnika pomurskih i međimurskih naselja ostvareno je u okviru konferencije Projekta EGTC Mura region, koji se provodi u okviru trećeg poziva IPA program za prekograničnu suradnju Mađarska-Hrvatska. Na konferenciji su bili predstavnici mađarskog i hrvatskog ministarstva uprave, Zalske i Međimurske županije, te predstavnici naselja s obje strane granice. O iskustvima oko osnivanja EGTC-a, te o zakonskim

propisima govorili su Kálmán Nagy, zamjenik predsjednika Skupštine Zalske županije, Boris Milošević, pomoćnik ministra uprave Republike Hrvatske, te Balázs Loppert, predstavnik mađarskog Ministarstva uprave. Na konferenciji je bio nazočan i dr. Norbert Jankai, ravnatelj Europske organizacije za prekogranične inicijative, koji je govorio o tijekovima utemeljenja EGTC-a. Osvrt na programe prekogranične suradnje dao je Tvrtko Čelan, programski menadžer Zajedničkoga tehničkog tajništva iz Budimpešte. Mario Moharić, saborski zastupnik, ujedno i goričanski načelnik, istaknuo je kako ulaskom Hrvatske u Europsku Uniju umnožavaju se mogućnosti suradnje na hrvatsko-mađarskoj granici. U hrvatsko-mađarskim odnosima Međimurska županija i Pomurje imaju posebnu važnost, naime hrvatsko-hrvatski odnosi posebno su važni, tj. suradnja hrvatske nacionalne manjine iz Mađarske sa sunarodnjacima iz matične im domovine. Gospodarski razvoj područja uvjetuje us-

U ime pomurskih naselja pismo namjere o utemeljenju Europske grupacije za teritorijalnu suradnju „Mura region“ potpisao je predsjednik Pomorskog udruženja Stjepan Tišler, a u ime međimurskih općina Mario Moharić, goričanski načelnik

pješana suradnja mjesnih samouprava, civilnih organizacija i teritorijalnih društveno-gospodarskih organizacija, stoga utemeljenje EGTC-a obostrana je želja. Međimurske općine u europske projekte uveli su pomurski načelnici, dodao je g. Moharić, a teritorijalna grupacija ubuduće dat će još više mogućnosti za suradnju. Stjepan Tišler, predsjednik udruženja i serdahelski načelnik, smatra da upravo takva suradnja, koja je već aktivna dva desetljeća, bit će odlična podloga za utemeljenje teritorijalne grupacije. EGTC Mura region želi usmjeriti suradnju na polja obnovljivih izvora energije, partnerstva malih i srednjih poduzetnika, razvoja turizma, prometa, seoskog područja, očuvanja tradicija, obrazovanja te na izgradnju partnerstva nevladinih udruga. Partneri su već više puta usuglašavali te izradili nacrt statuta organizacije, dogovoreno je da će se EGTC utemeljiti u Mađarskoj i da će sjedište udruženja biti u Serdahelu.

beta

PETRIJEVCI, SANTOVO

Santovci u Petrijevcima

U prijateljskom naselju santovačke Hrvatske samouprave, službeno od 1996. godine, od 11. do 13. srpnja u Petrijevcima su održane jubilarne 20. Petrijevačke žetvene svečanosti, koje su otvorene premijernim prikazivanjem filma «20 godina Petrijevačkih žetvenih svečanosti» i izložbe fotografija «Petrijevcima nekad i sad», izložbom učeničkih radova, nastupom ženskih pjevačkih skupina i dramske sekcije Satnice, te domjenkom uza starinska jela i kolače. Goste je na maloj pozornici na otvorenome zabavljao TS «Kočije» iz Narda. Sutradan je priređen već tradicionalni kulturno-zabavni program. Na velikoj ljetnoj pozornici uz nastup domaćega puhačkog orkestra DVD Petrijevcima, te Pjevačku skupinu Udruge umirovljenika nastupio je i KUD «Osijek 1862», a priređena je i revija tradicijskih odjevnih predmeta «Panona». Goste je zabavljao TS «Zlatni vez». Središnji program svečanosti bio je u nedjelju, 13. srpnja, uza svetu misu prinošenje i blagoslov plodova. Premda je središnja priredba – svečana povorka osam KUD-ova sudionika, prigodni program i koncert omiljenog pjevača Stjepana Jeršeka Štefa – trebala biti na ljetnoj pozornici na otvorenome, sve je pokvarila obilna kiša, program je održan u mjesnoj športskoj dvorani. Među sudionicima bio je i KUD «Silvije Strahimir Kranjčević» iz vojvođanskog Brega. Na poziv domaćina središnjoj priredbi nazočilo je i izaslanstvo santovačke Hrvatske samouprave. Podsjetimo da je u proteklih dvadeset godina ostvaren niz zajedničkih programa, a Santovci su sa svojom folklornom skupinom nekoliko puta sudjelovali i na svečanom mimohodu i programu Petrijevačkih žetvenih svečanosti. Najesen će KUU «Nikola Šubić Zrinski» gostovati u Santovu.

ČAVOLJ – Hrvatska samouprava priređuje već uobičajenu plesanicu povodom blagdana Svete Ane, 26. srpnja u dvorištu mjesne osnovne škole (Ulica J. Aranya 30), s početkom u 20 sati. Okupljene će zabavljati vršendski/mohački Orkestar «Orašje». Goste očekuje bogata tombola, pučka veselica i bife gdje se mogu osvježiti. Rezervacija stolova na telefonu 30/ 686 9830 ili 70/335 6138.

U spomen

Spomen-obilježja Hrvatima palim u Prvome svjetskom ratu

Nadgrobní spomenici u Nijemetu-Salanti i u Križevcima

Spomen na poginule i nestale u Koljnofu i Čavolju

Santovo

Tijelovo

Tijelovo, ili svetkovina Presvetog Tijela i Krvi Kristove, jedan je od četiriju zapovjednih blagdana, a kao pomični blagdan slavi se u četvrtak poslije svetkovine Presvetog Trojstva, devetog četvrtka nakon Uskrsa ili deset dana nakon Duhova. Svetkovina u spomen na ustanovljenje Euharistije na Veliki četvrtak postala je omiljena još u 13. odnosno 14. stoljeću zbog posebno svečanih procesija i hodočašća. U Hrvatskoj je Tijelovo i državni blagdan koji se slavi u četvrtak, a u nas samo kao crkveni blagdan, i to iduće nedjelje. U Santovu je do danas očuvan tradicionalni tijelovski ophod. Već godinama zajednički ophod hrvatskih i mađarskih vjernika je između dviju misa obilaskom četiriju postavljenih i okićenih oltara, po običaju, dva hrvatska i dva mađarska. Tako je bilo i 22. lipnja povodom blagdana Tijelova ili, kako ga nazivaju santovački Hrvati, Br(a)šančeva. Prema povijesnim podacima, posljednji ophod na Brašančevo po obližnjim ulicama bio je 1948. godine, odonda je pak ograničen na ophod oko crkve. Uz određene preinake, u takvom se obliku održao do danas. Kako se tom prigodom izlaže Presveti Oltarski Sakrament, već po tradiciji, i ove su godine po-

stavljena četiri prigodna oltara na otvorenom, okićena vjerskim simbolima, svetim slikama, cvijećem, šokačkim tkaninama i čilimima, koje su tradicionalno pripremile i okitile stalne santovačke obitelji, među njima i one koje to rade već desetljećima, pa i naraštajima. Prvi oltar postavila je i okitila Irenka Sipos Varga, a četvrti, takozvani Širokov oltar, Anica i János Vida, preuzevši ga od Marije Širok Vida, čija obitelj naraštajima njeguje ovu tradiciju. Po njezinu sjećanju, pred njihovom kućom stajala je kapelica, njezin otac doveo je zeleno granje čime se kitila kapelica, a poslije se blagoslovljeno nosilo kućama, ostavljalo pod kućni krov ili na tavan, što je tijekom godine čuvalo ukućane od bolesti i groma. Marica Srakić Prodan već desetljećima kiti dva oltara šokačkih Hrvata, drugi i treći, nekada Deščarov i Stipanov. Naime nekadašnji redosljed kapelica, odnosno oltara očuvao se do danas. Ona je nastavila i višedesetljetnu obiteljsku tradiciju, te je do prije nekoliko godina i samostalno 15 godina služila župnu zajednicu na sakristiji. Prema običaju, ophod vjernika uljepšale su djevojke u izvornoj šokačkoj nošnji s crkvenim barjaci, te ministranti i ovogodišnji prvopričesnici, koji su na čelu procesije put posipali ružinim laticama. Iza njih, pod „nebom“, koje su no-

sila četvorica crkvenih općinara hrvatske i mađarske zajednice, župnik Imre Polyák s Presvetim Oltarskim Sakramentom, te hrvatski i mađarski vjernici. Ispred svakog oltara uz čitanje Evanđelja, molitvu i blagoslov, naizmjenično na hrvatskom i mađarskom jeziku, pjevale su se blagdanske pjesme. Misu na hrvatskome jeziku predvodio je santovački župnik Imre Polyák, a prigodnu propovijed održao đakon Péter Juhász. Misno slavlje uljepšano je pjevanjem hrvatskih vjernika koje je predvodio župni kantor Zsolt Sirok. Podsjetimo kako je Tijelovo u materijalnom smislu blagdan kruha, bez kojega ne možemo živjeti, a u duhovnom smislu Isusovo tijelo, bez kojeg ne može živjeti duh katolika. Blagdan je to sakramenta u kojem se na nevjerojatan i neopisiv način daruju Božja ljubav i milosrđe. Nakon višedesetljetnog zatiranja i njihova ograničavanja na ophode oko crkve, u nekim župama tijelovske procesije opet se obnavljaju u nekadašnjem sjaju.

Stipan Balatinac

DAN SANTOVACA
16.-17. Kolovoza

SUSRET SANTOVAČKIM UMJETNIKIMA I GLAZBENICIMA

Albert-Vujičić-Vilanji
IZLOŽBE

INFO: 70/451-4537

MIBRIO 25 KONCERTI OUTLAWS

Gdje god živio – ako si rođen i odgojen ovdje – ovamo pripadaš dovljeka

Uz Dan djece u salantskom vrtiću

S prijateljima iz Dječjeg vrtića Pinokio iz Donjeg Miholjca

Ovogodišnji Dan djece u salantskom vrtiću priređen je sunčanog dana uz mnoštvo djece, roditelja i prijatelja, na otvorenome uz cjelodnevne bogate programe, a nazočili su mu i prijatelji iz Dječjeg vrtića Pinokio iz Donjeg Miholjca, s kojima već niz godina uspješno surađuje salantski Hrvatski narodnosni vrtić. Jadranka Landup, ravnateljica Dječjeg vrtića Pinokio, sa svojim kolegama i predstavnikom roditelja osvjedočila se još jednom u izvrstan odgojni rad salantskih kolega, a susrela se i s tamošnjim načelnikom Zoltánom Dunaiem i predsjednikom Hrvatske samouprave Mijom Štandovarom, koji su nazočili programima Dana djece.

I roditeljima je bilo zanimljivo

Djeca su uživala u ponudi igračaka i igara

Polaznicima vrtića organiziran je sadržajan redoviti program uz stalni boravak na zraku, uz pravilnu izmjenu statičkih i dinamičkih aktivnosti, te zadovoljavanje osnovnih tjelesnih potreba za hranom, snom, zrakom, kretanjem i igrom.

U želji da pružimo doličan odgoj i obrazovanje, svakom djetetu pristupamo pojedinačno, a naše odgojiteljice neprekidno prate i primjenjuju nova saznanja s područja predškolskog odgoja i obrazovanja, kaže ravnateljica vrtića Diana Kecskés Bori.

Dječji hrvatski narodnosni vrtić u Salanti ima četrdesetogodišnju prošlost, odgojni se rad odvija u tri skupine sa šest

odgajateljica i tri dadilje, a vrtić pohađaju djeca iz Salante, Bišira (Bisse), Boština (Bosta), Garije (Garé), Bodonje (Siklósodonya), Szilvása, Turona (Túrony), Papca (Babarczölös)... Tijekom proteklih godina uporno se radi na održavanju i osuvremenjivanju zgrade i ostalih površina, igrališta, kuhinje...

Dan djece održan je kao dio TAMOP-programa razvijanja vrtića «Játékház», razvoja vrtića u pečuškoj maloj regiji, financiranog preko Plana «Új Széchenyi». Projekt je vrijedan 51 472 771 forinti, a nositelj je projekta Samouprava sela Đode (Gyód). Projekt se ostvaruje od 1. studenoga 2013. do 31. listopada 2014. godine, iz sredstava EU-a i mađarske države.

Kako nam kaže ravnateljica salantskog vrtića Diana Kecskés Bori, vrtić je dvojezičan, cilj je s djecom usvajanje hrvatskog jezika. Sada salantski vrtić pohađa 73 djece, a u njemu djeluje i Folklorna skupina «Maleni». Oni nastupaju na seoskim priredbama i na svim javnim događajima

njima u selu te na hrvatskim priredbama, dakako, i na programima koji se odvijaju u vrtiću. Svi su u narodnoj nošnji bošnjačkih Hrvata. Vrtić je u održavanju Seoske samouprave, suradnja je izvrsna. Samouprava pomaže u svemu što je važno za nesmetani odgojni rad.

U kolovozu je skupni godišnji odmor, ali se neće mirovati. Počinje obnova dvorišta iz sredstava spomenutog TAMOP-programa u vrijednosti od 11,5 milijuna forinti, za 3 milijuna forinti nabavljaju se igračke na dvorište, a odgojne skupine obogaćene su brojnim igrama i igračkama.

Branka Pavić Blažetin

Spominjanje

Ovo ljeto 28. junija otpodne mnogo ljudi je došlo skupa u Kemlji, da se spominaju na I. svitski boj i da skupa budu svečevali Dan herojev. Pred stovimi ljeti se je začeo Prvi svitski boj.

Svi Kemljanci su išli va Ugersku Kemlju, kade je Nimška samouprava položila vijenac na tablu voščanov. Onde je ugerski jačkarni zbor jačio lipe pjesme, a peljačica Julija Andirkó-Nagy je recitirala pjesmu za heroje. Zatim su svi nazočni skupa šli va kulturni dom. Onde su posluhnuli predavanje profesorov dr. Nikole Benčića i dr. Józsefa Horvátha. Predavanja su bila jako interesantna. Dr. József Horváth je govorio o kemljanski vojnik. Tako je predstavljeno mnogo dokumentov o boju. Onda smo bili jako tužni, kad smo čuli da i Kemljanci kot voščani va boj su morali marširati. Najstrašnije je bilo poslušati imena kemljanskih voščanov, ki su umerli va boji. Mladi junaki, muži, mladi oci su poginuli, a doma su se plakale za njimi divojke, žene i dica.

Hrvatska samouprava Kemlje je načinila izložbu o boju. Dostala je takove dokumente da su ljudi sa znatiželjom gledali fotografije, pisma i dokumente iz te strahote. Ugerski zbor je i ovde jačio lipe jačke. A mi smo sa suznim očima prošli va Hrvatsku Kemlju, ravno va crikvu. Naš mladi kapelan Marko Mogyórosi je maševao, a po svetoj maši pred spomen-tablom smo zastali. Ploču smo dali obnoviti, na kojoj su imena voščanov ki su va Prvom svitskom boju umerli. Gizdavi

smo na nje, ar su oni za nas i za Domočinu umerli, ali i tužni smo, ar ne znamo kade počivaju. Ljeta 1932. su domaćini voščanom na spomen posadili pedeset kostanjev uz put, od crikve do cimitra, to je bilo blagoslovljeno 1934. ljeta. Tomu je točno jur osamdeset ljet. Pred svako drvo su onda položili križ s tablicom. Na tablica smo čitali imena vojnika i to, kade, i kada je umro. Ti križi su se

zgubili, zato je sad Hrvatska samouprava Kemlje ponovila i križe s imenom. Na okolici i va državi ne znamo takovo selo, kade je ovako lipa spomen-stazica. Po maši je blagoslovio naš duhovnik tablu herojev i križe pred kostanji. Franjo Nemet je recitirao pjesmu za vojnike. Na naše hrabrene voščane se je spomenula Marija Nović-Štipković, predsjednica Hrvatske samouprave. Zbor Mali Dunaj je lipe jačke jačio, nijedno oko nije suho ostalo.

Marija Nović-Štipković
Foto: Zsuzsanna Balsay

Trenutak za pjesmu Štefan Medjimori: Spomen-driva

1. Lipa je stazica
Od crikve cimitru
Z dvi stran mlada drivca
Se veselu žitku.	7. O, dragi voščani,
Krv ste naše krvi!
O, spomen-kostanji,
Za nje živite vi.
2. Spomen-driva sinom
Našeg malog sela
Ki na poljem bajnom
Raspadaju tela.	8. Mnogo je, pedeset, visok broj
Spali naši sinov
Neg nij zaman vaš boj
Zbrisal z naših redov.
3. Na lipom se j' mestu
Spominak postavil
Kot va mnogom selu
Iz drivljem ogradil.	9. Bud'te nam moć, zalog
Bolje budućnosti,
I ste za svoj narod
Položili kosti.
4. Cel je red kostanjev
Postavno va špalir
Kotno red voščanov
Čuva tog mesta mir.	10. Uz skupno za svoje
Ste mlad žitak dali
V nebo kričec grih je
Gdo to tajat kani.
5. Spominaju nam čase
Teške kot crn oblak
Koliko je naše
Pokril rani grobak.	11. Spomenik kostanji
Postavni voščanom
Dok budete stali
Povite to svakom.
6. Koliko krv, suze
Su tekla kroz leta
I mučili su se
Da se to zrec neda.	12. Svim, ki projud mimo
Sada, pak i kašnje
Kričite to, mimo
Čim ste starji, jače!

U spomen

Ustroj austro-ugarske vojske i udio Hrvata

Stvaranjem Austro-Ugarske Monarhije, utemeljene na Nagodbi 1867, i vojska je doživjela preustroj koji se nije bitno mijenjao do početka Prvoga svjetskog rata. Od tog vremena Austro-Ugarska imala je tri vojske:

- zajedničku vojsku (kaiserliches und königliches Heer), skraćeno k. u. k.
- austrijsku zemaljsku obranu (kaiserlich-königliche Landwehr, k. k.)
- ugarsku zemaljsku obranu (magyar királyi honvédség), unutar čega su Hrvati oblikovali Hrvatsko domobranstvo s posebnim statusom.

Svaka od spomenutih vojski imala je svog ministra, časnički zbor i proračun. U vrijeme rata ili priprema za nj sve tri vojske i ratna mornarica stajale su pod zapovjedništvom jedinstvenoga Glavnog stožera.

Budući da je hrvatsko etničko područje dijelom bilo u austrijskoj (Dalmacija i Istra), a dijelom u ugarskoj polovici Monarhije (Banska Hrvatska), sukladno toj podjeli, bila je ustrojena i hrvatska sastavnica austro-ugarske vojske.

To znači da su u Dalmaciji i Istri bile ustrojene postrojbe zajedničke vojske (k. u. k.) i Landwehra, a u Hrvatskoj i Slavoniji postrojbe zajedničke vojske i domobranstva.

Svaki peti hrvatski vojnik poginuo je, pola milijuna hrvatskih vojnika je mobilizirano, a u ratnom vihoru nestalo je njih sto tisuća.

Povjesničari kazuju kako je prijestolonasljednik Franjo Ferdinand bio sklon Južne Slavene u Habsburškoj Monarhiji okupiti oko Hrvatske. Najjača politička snaga u tadašnjoj Hrvatskoj bila je Hrvatsko-srpska koalicija. Njezini zastupnici imali su odlične veze u Kraljevini Srbiji, za koju su smatrali da će biti središte budućeg ujedinjenja Južnih Slavena.

Stjepan Radić, čovjek čiji je lik dio hrvatske nacionalne samobitnosti, kazao je 1914. g.: „Za nas Hrvate bit će jedina sreća ako u ovom ratu bude

Austro-Ugarska potpuno poražena, ali da nakon toga ostane na okupu... Rasap Austro-Ugarske... bio bi katastrofa za sve narode Monarhije...” Premda je dakle veliki dio tadašnje hrvatske elite s nadom gledao prema Beogradu, povjesničar Dušan Biladžić smatra da je 1914. u širim slojevima stanovništva prevladavala nada „u ujedinjenje svih hrvatskih zemalja u sastavu Monarhije u hrvatsku federalnu državu, habsburške federacije, odnosno konfederacije”.

Godine 1914. vlada u Beču naredila je opću mobilizaciju. Porazi su austro-ugarskoj vojsci donijeli teške gubitke, posebno među profesionalnim časnicima. Austro-ugarska vojska bila je prisiljena svakih nekoliko tjedana mobilizirati čitave nove naraštaje novaka, regruta. Umjesto poginulih profesionalnih časnika, zapovijedanje vojskom preuzeli su slabo obučeni pričuvni časnici. U Hrvatskoj to je značilo da su u vojsku pozvani čak i maturanti koji su u nekoliko tjedana brutalne obuke pretvoreni u pričuvne časnike koji su zapovijedali masama mobiliziranih hrvatskih seljaka. Prema onome što je zapisao Josip Horvat, to je dovelo do kulturološkog sudara svjetova. Mladi pričuvni časnici, većinom golobradi mladići, bili su moderna „djeca dvadeset-

tog stoljeća”, a hrvatski seljaci koji su mobilizirani u domobranstvo „po svom mentalitetu i naobrazbi teško su dosegli 14. stoljeće”, dok su samo neki imali „neizgrađene konture mentaliteta 18. stoljeća”. Nakon obuke, koja je s vremenom postajala sve kraća i kraća, domobrani i njihovi časnici poslani su na ratišta u Galiciju, Srbiju, protiv Talijana na Soči, u Makedoniju i Albaniju.

Prema pisanju američkog povjesničara mađarskog podrijetla Istvána Deáka, Hrvati su u austro-ugarskoj vojsci, uz Nijemce, Mađare i Slovence, slovili za najpouzdanije vojnike. To je rezultiralo natprosječno velikim gubicima jer je „visoka vojna komanda imala veće povjerenje u ove etničke skupine pa ih je češće slala u opasnije sektore” bojišta.

Stoga je od oko pola milijuna mobiliziranih hrvatskih građana, žrtvom velikog rata postalo njih oko sto tisuća, što znači da je Hrvatska s oko 20 posto žrtava bila u vrhu ljudskoga stradanja u Prvome svjetskom ratu. Osim kao domobrani, Hrvati su, posebno oni iz Dalmacije, činili približno trećinu od oko trideset tisuća austro-ugarskih mornara.

Temeljem napisa TIHOMIRA RAJČIĆA
(Slobodna Dalmacija)

Bogatstvo...

Prisički spomenik palima u Prvom svjetskom ratu na europskim ratištima

Proslavljena desetogodišnja prijateljska suradnja

„Život je bez prijateljstva ništa“ tvrdi rimski govornik i filozof Cicero. No koliko su bile vodilje njegove misli pri počecima sklapanja prijateljske suradnje Hrvatske samouprave XV. okruga, pomorskoga naselja Sumartona, Općine Donjega Kraljevca i poglavarstva Samouprave XV. okruga, ne zna se, ali jedno je sigurno, polet i neprekidnost suradnje temeljili su se na iskrenome prijateljstvu. Toga i minulih godina prisjetili su se početkom prošloga mjeseca na međunarodnome festivalu i prijateljskome susretu zbratimljenih naselja XV. okruga u Parku „Benő Karácsony“.

U sklopu kulturnoga programa predstavili su se: skupine narodnosnih zajednica koje žive u tom okrugu, mađarski izvođači i društva zbratimljenih naselja. Hrvatsku je zajednicu sa spletom hrvatskih plesova predstavio Hrvatski plesni ansambl „Luč“, pjevački zbor Kulturno-umjetničkog društva „Sumarton“ s pomurskim napjevima, tekstove pojedinih pjesama potpisuje Jože Đurić, i s bogatim programom predstavili su se plesači, pjevači i puhački sastav Općine Donjega Kraljevca. Novinar Josip Mihović u kratkim crtama predstavio je svoju dvojezičnu putopisnu knjigu „Geni na more zovu / Odalenn délen“. Kulturnim sadržajima prethodila je misa na hrvatskome jeziku u župnoj crkvi Sára Salkaházi Boldog, koju je služio župnik Općine Donjega Kraljevca Darko Klemenić, a pjevanjem uvećao crkveni zbor te Općine. Nakon nastupa hrvatski su gosti posjetili znamenitosti grada Budimpešte.

I kako je započela suradnja s prijateljima iz Hrvatske? Prije deset godina KUD Donji Kraljevec nastupao je u okrugu na proslavi mađarskoga blagdana 20. kolovoza, hrvatskoga načelnika je pozvao k stolu bivši načelnik XV. okruga László Hajdú, i nakon ove uljudne geste i druženja uslijedio je posjet Donjemu

Nastup „Luči“ i ovoga puta oduševio publiku

Nošnje iz škrinja, pjesme od srca

Lahor nosi pjesmu „Sumartonek, selo moje“

Kraljevcu. Uzajamni nastupi i koncerti puhača Glazbene škole „Jenő Hubay“, plesne skupine „Sillas“, puhačkog sastava i KUD-a Donji Kraljevec, košarkaške utakmice, sudjelovanja na manifestaciji Međimurska popevka, te su učinjeni i koraci na polju gospodarske suradnje. O, da, mogli biste reći, tako to uobičajeno biva. I sada dolazi ono „ali“ zvana sitnica koja toliko mnogo znači. Proslavlja se Božić, blagdan ljubavi gostuju mađarski puhači i pri završnici svoga nastupa sviraju skladbu hrvatskoga skladatelja, te slično u koncertnoj dvorani Glazbene škole „Jenő Hubay“ iznenađenje je hrvatskih puhača mađarska skladba. I ne u posljednjem gostoprimstvu, u kojem svaki pokret poručuje: dođite nam opet. Kada se odista trudi biti dobrim domaćinom.

Kako nam reče predsjednik Hrvatske samouprave XV. okruga Stjepan Kuzma, budimpeštansko gostovanje KUD-a Donji Kraljevec jesenas se nastavlja, naime planira se proslava petnaeste godišnjice osnutka samouprave i u sklopu kulturnoga programa predviđa se i njihov nastup.

Kristina Goher

Koljnofski taboraši u posjetu gradišćanskim selam

Hrvatski čitalački i tamburaški tabor u Koljnofu, u organizaciji Dvojezične škole Mihovil Naković, od 16. junija, pondiljka, cijeli jedan tajedan je osigurao za već od šezdeset dice bezbrižnu igru, zanimljive djelaonice i nepozabljive izlete ter i stručno usavršavanje, prvenstveno za tamburaše. Pokidob je ljetos bila tema tabora Gradišće, velika grupa je autobusom krenula 19. junija, u četvrtak, i na posjet gradišćanskohrvatskim selam. Tako smo je dočekali u Petrovom Selu i pravo nam je presenećenje bilo da med putniki bila su i hrvatska dica ter pedagoginja iz Osnovne škole Vukovine.

Koljnofske izletnike su pred petrovskim kulturnim domom dočekali zastupnici mjesne Hrvatske samouprave, a Rajmund Filipović, peljač Kulturnoga doma, predstavio je gostom nedavno prikdani obnovljeni Kulturni dom. Potom uz laku šetnju se je govorilo o Petrovom Selu, a pred kapelom Sv. Štefana je Imre Filipović, predsjednik farskoga tanača, održao kratko predavanje o kulturni i vjerski vridnosti našega naselja. Žarko sunce je potiralo sve nazočne u hlad novoga restorana «Nazdravlje», kade su se mogli gosti začuditi i prekrasnom novom am-

bijentu, tamo je je obiljno pogostila mjesna Hrvatska samouprava. U kave-pauzi nam je voditeljica koljnofskoga tabora, a ujedno i školska direktorica Agica Sárközi odgovorila na pitanja: – Ovo je već 16. Čitalački i tamburaški tabor, svako ljeto sve već dice se javi, ali ne zato da je roditelji postavljaju pod nadzor, nego zbog toga jer školarci to sami kanu, sami si želju i zanima je. Već ujutro od sedam uri se začmu okupljati, a u peti još živi škola. Otud nigdor ne biži domom, a to je naš najveći uspjeh. Cijela škola skupadrži, javljaju nam se i oni za pomoć ki su školu jur završili, tako da morem gizdavo reći da i naša mladina je jako aktivna i složna i to nam je jako drago viditi. Nadalje smo od nje doznali da na svakoj djelaonici se je išlo po taborском programu, koji je ljetos dostao naslov «Gradišće». Tako su se diozimatelji bavili svimi elementi naše regije, početo od tancev, prik melodijov do ručne djelatnosti, povijesti, zemljopisa, a uz posjetu južnogradišćanskim selam, stali su i u Hrvatskom Židanu. Spomenemo se, kako je ov tabor na početku pozvao i dicu iz partnerskih škol, iz Velikoga Borištova i Buševca, a ljetos ponovo se je rado odazvala pozivu na tajedan dan ljetnoga druženja pet dice iz 5. i 7. razreda iz Osnovne škole Vukovine, pod peljanjem Maje Malinović, ka je pak na početku ovoga ljeta podučavala u koljnofsko-vukovinskom programu «Posebne škole hrvatskoga jezika». – Dica su nam i prije bila tu s folklorom i školom, tako da poznaju i učenike i učitelje i dobrovoljno su se javila za tabor, a ja pak nisam očekivala da ću se tako brzo vratiti u Koljnof, ali naš ravnatelj me pitao želim li ići i veljek sam rekla, naravno. Mislim da je ov skupni tabor, jako dobra stvar i za dicu iz Koljnofa i za dicu iz Buševca, kad medjusobno sudjeluju, steknu prijateljstva ka će za života trajati i trajati. Svim nam je u Koljnofu jako lipo, svi mi uživamo i drago nam je zaistinu da smo došli u Gradišće! – su bile riči mlade učiteljice iz vukovinske škole. Tajedan dan 16. Čitalačkoga i tamburaškoga tabora i u Koljnofu je brzo odletio, a školarci već uživaju pri drugi ljetni okupljanji, neki i polag Jadranskoga morja.

Tiho

Hrvatski školski tabor u Petrovom Selu

Od 16. do 25. junija petroviska Dvojezična škola po drugi put je svoje školarce pozvala u školski tabor. Skupna igra, jačenje, tancanje, moljanje, tje-louježbanje, posjet muzeju, izleti, biciklanje, upoznavanje različite zanimljivosti u samom selu i okolici Petrovoga Sela, to sve je stalo na raspolaganje za 33 taboraše ki su se dobro zabavljali te minule dane.

Edita Horvat-Pauković, školska direktorica, je rekla da cilj tabora je prvenstveno to da dica bar u prve dane svojega školskoga odmora ishasnuju prilike za druženje u učnji pjesmic, jačak ter i hrvatske riči. Svaki dan su se naučili najavljeniki neku novu hrvatsku rič, ako ne tijekom djelaonic, onda pri objedu, jer po različiti jelovnici morali su znati i po hrvatski reći, što su jeli. Pomišano po starosti, školarci od 1. do 6. razreda, skupa su mogli uživati u djelaonici ručne šikanosti, pri likovnoj koloniji, dramskoj i društvenoj igri s tim neprikri-venim ciljem da sve više se vježba hrvatski jezik.

Otpodne svenek se je otvorila mogućnost za druge avanture, za neko putovanje prik školskoga praga. Tako je posjećena Austrija, u jednom domaćem gospodarstvu bilo je vrlo zanimljivo, morebit su neka dica i volju dobila za držanje domaćih živin. Biciklanje, pohod parka Željeznoga zastora u Bildeinu, ali i igra u sambotelskom parku kot i muzejska djelaonica na temu Jadranskoga morja, ali upoznavanje s ognjogasnim zvanjem u Sambotelu – sve je to bilo na taborском programu. Pri završetku tabora svaki sudionik je dobio u mapi djelatne listiće, crteže, kipice da doma starini pokažu, čim su se bavili već dane dugo. Jedna trećina ovih taborašev putuje početkom augustuša i u školski tabor na Pag, kojega takaj priredjuje Dvojezična škola Petrovoga Sela.

Tiho

„Podravina“ i „Drava“ u Hreljinu

Na poziv hreljinskoga KUD-a „Sloga“ i KUD-a „Martin Matetić“, članovi barčanskoga KUD-a „Podravina“ i lukoviškoga KUD-a „Drava“, te dio zastupnika hrvatskih samouprava iz Šomođske županije od 6. do 9. lipnja boravili su u Rijeci. Možemo reći kako je ovo i početak međunarodne suradnje između spomenutih KUD-ova. Smještaj smo imali u riječkom Omladinskom hostelu.

Prigodom boravka, to smo već unaprijed tako planirali, iskoristili smo priliku za upoznavanje grada Rijeke i njezine okolice, stoga su nam naši domaćini organizirali bogat program: razgledavanje trsatskoga svetišta, riznice, crkve, gledanje filma, panoramski pogled na Rijeku. Posjetili smo i gradić luku Bakar, gdje smo uz pratnju stručnog vodiča obišli grad. Nastupili smo u turističkome mjestancu Jadranovo u sklopu zajedničkoga programa spomenutih KUD-ova. Naš je program nosio naslov „Podravino moja mila“, kojim smo pokušali oživit i jedno proštenje uza svirku, pjesme i plesove, te podravsku dobru volju. Ovom prilikom posebno zahvaljujemo Vesni Velin i Zoltanu Vízváriu, koji se nam sastavili i osmislili koreografiju „Podravino moja mila“, jednako kao i Orkestru Vizin, koji nas uvijek prati na našim nastupima. Izvedbe je publika jako dobro prihvatila i nagradila nas velikim pljeskom. Program ispunjen pjesmom i plesom završio je s velikim, šarenim kolom u kojemu su plesali svi izvođači i gledatelji, te se veselo raspoloženje nastavilo zajedničkim druženjem. Osjećali smo se kao doma zbog topline i ljubavnosti s kojom smo dočekani i ugošćeni. Budući da je vrijeme bilo odlično, stigli smo se i okupati, otići na misu, prošetati gradom. Primio nas je i dao prijam u našu čast gradonačelnik grada Bakra Tomislav Klarić.

Izlet u matičnu domovinu, Republiku Hrvatsku, dvaju naših KUD-ova pokriven je sredstvima natječaja te potporom Hrvatske samouprave Šomođske županije, za što i ovim putem zahvaljujemo podupirateljima. Prigodom gostovanja u Hrvatskoj dogovoreni su i novi nastupi. Tako su KUD-ovi dobili poziv od bakarskoga gradonačelnika na sudjelovanje tradicionalnoj kulturnoj manifestaciji «Margaretino leto», 2015. godine.

Uime izletnika *Anica Popović Biczak*
predsjednica KUD-a „Podravina“

Foto: *Renata Balatinac*

„Kuhajmo zajedno“ u Starinu

Tamburaški zbor i orkestar Biseri Drave

U Starinu je 12. srpnja, kao dio IPA programa prekogranične suradnje Mađarska–Hrvatska 2007–2013, organiziran festival kuhanja i mjesnih proizvoda pod naslovom „Kuhajmo zajedno“. Festival je priređen na prostoru starinskog parka između doma kulture i crkve. Festivalu su sudjelovale kuharske družine koje su se prethodno registrirale u sastavu 4-5 osoba. Majstori gastronomije pripremali su tradicionalna slavonska i jela s ovoga područja, tako i jela podravske Hrvata, neponovljivi „bospor“. Tradicionalno jelo Hrvata seljaka, gusta juha (sos) od rajčice koja se može kuhati i sa suhim kobasicama, a poslužuje se s tvrdo kuhanim jajima. Družine su imale zadatak pripremiti jela po zadacima temeljem dobivenog paketa s osnovnim namirnicama. Sami su morali osigurati začine i pribor za kuhanje, a drvo i ugljen za potpaljivanje vatre i roštilj osigurali su organizatori. Pripremljena jela kušala je brojna publika te stručni ocjenjivački sud. Program Dana pozdravila je uime domaćina načelnica sela Starina dr. Borbala Šajić, a gastroseansu otvorio je dr. Géza Szabó, predsjednik Neprofitnog saveza seoskog turizma Baranjske županije. Na pozornici se odvijao tijekom poslijepodneva šarolik kulturno-folklorni program na hrvatskom, mađarskom i njemačkom jeziku.

Između ostalih danu su boravili prijatelji iz Pitomače i Čađavice a od hrvatskih društava nastupili su Tamburaški orkestar i zbor Biseri Drave te martinački Ženski pjevački zbor Korjeni.

Mala stranica

Međunarodni dan prijateljstva

Međunarodni dan prijateljstva širom svijeta obilježava se 30. srpnja. Proglašen je 2011. godine od strane Ujedinjenih Naroda imajući na umu predodžbu da prijateljstvo među ljudima, zemljama, kulturama i pojedincima može stvoriti uvjete mira i graditi mostove među zajednicama. Da bismo osjetili potpuno zadovoljstvo i prednosti koje donosi druženje s prijateljima, trebate razumjeti osnovno značenje prijateljstva. Ljudi su različiti, to privlači jedne drugima, i pruža mogućnost da uče jedni od drugih.

O prijateljstvu mnogi su pisali:

- Prijateljstvo je ljubav bez krila (francuska poslovice).
- Prijateljstvo je ista duša koja živi u dva različita tijela (Aristotel).
- Rana koju ti zada prijatelj nikada ne zacijeli (kineska poslovice).
- U nekim okolnostima života prijatelj treba samo biti u blizini (Balzac).
- Prijatelje stvara sreća, a nesreća provjerava (Seneka).
- Prijatelj je najbolja imovina u životu (latinska poslovice).
- Pravo je prijateljstvo poput zdravlja – uzimamo ga zdravo za gotovo, a njegovu istinsku vrijednost spoznamo tek kada ga izgubimo (C. Colton).

Razglednica iz Hrvatske

Rabac

Na istočnom dijelu poluotoka, gdje zelenilo borova i makije prelazi u bjelinu šljunka i plavetnilo mora, leži Rabac, „biser Kvarnera“, jedno od najposjećenijih ljetovališta u Istre i Hrvatskoj. Danas poznato turističko ljetovalište Rabac sredinom 19. stoljeća bilo je ribarsko selce sa svega desetak kućnih brojeva. Zahvaljujući njegovoj lijepoj uvali i pitomom kraju, ubrzo su ga počeli posjećivati prvi izletnici.

Izradi narukvicu prijateljstva

Prijateljice često jedna drugoj poklanjaju narukvicu prijateljstva. To je sjajna i vječna uspomena. Na temelju obrasca možete napraviti narukvicu. Ovo je prilično jednostavan način pletenja, a za ovu je narukvicu najbolje upotrijebiti tanke kožne vrpce. Podijelite ih prijateljicama, simpatiji, ponosite ih na more i poklonite prijateljima koje ćete tek upoznati.

Književni kutak

Dragutin Domjanić

FALA

Za vsaku dobru reč,
Kaj reći si mi znala,
Za vsaki pogled tvoj,
Za vsaki smeh tvoj, fala!
Tak malo dobroga
V životenju tu se najde,

I će je sunce čas,
Za oblak taki zajde.
A ti si v srce mi
Tak puno sunca dala.
Kaj morem ti neg' reć:
Od vsega srca fala!

Peti put zasjale pomurske „zvijezde“

U lipnju, u organizaciji mlinaračke Hrvatske samouprave, već peti put održana je priredba „Traži se zvijezda Pomurja“, na kojoj su pojedinci, plesačke skupine, tamburaški sastavi, zborovi nastupali s izvrsnim i kreativnim programima, pa tako pridonijeli njegovanju kajkavskog narječja, pomurskih pučkih običaja i hrvatske kulture.

Jedini uvjet u pozivu za priredbu „Traži se zvijezda Pomurja“ bio je da izvedba mora biti na hrvatskome jeziku ili da se isključivo veže za hrvatsku kulturu. Svejedno radi li se o scenskoj igri, pjevanju tradicionalnih ili modernih pjesama, o sviranju, igri, u svakoj je izvedbi bilo zajedničko ono što je hrvatsko: jezik, glazba, pjesma ili običaj. Do toga se držao svaki izvođač i zaista na toj priredbi najveća „zvijezda“ bilo je kajkavsko narječje i hrvatska pjesma. Popularnost programa iz godine u godinu raste, pa su se prijavile „zvijezde“ gotovo iz svih hrvatskih naselja, od školaraca do umirovljenika. Među programskim točkama bilo je mnoštvo dobrih izvedaba. Šaljive scenske igre na kajkavskome narječju razveselile su publiku: Pustarkinje su izvele scensku igru „Simulancija“, serdahelska družina „Starice našega sela“, Keresturkinje „Kaj se pripetilo“, a Mlinarčani su predstavili običaj prosidbe i vjenčanja. Vrlo je kreativna bila i sepetnička družina, pjesmu poznatoga mađarskog sastava Beatrice „Osam sati rada...“ prevela je na hrvatski jezik i prikazala njezinu parodiju. Tamburaši i pjevački zbor serdahelske škole izveli su dalmatinske melodije, a neki od njihovih učenika iskušali su se i u solopjevanju. Bilo je i plesova na hrvatsku zabavnu glazbu od strane serdahelskih

Keresturkinje su izvele scensku igru „Kaj se pripetilo...“

učenika i kaniškoga Mješovitoga pjevačkog zbora. Program je bio i humanitarnog značaja, naime sakupljala su se novčana sredstva za stradale u poplavama u Hrvatskoj.

beta

Ljetni tabor u serdahelskoj školi

Serdahelska osnovna škola, po tradiciji, krajem školske godine priredila je ljetni tabor u kojem je nudila razne aktivnosti za svoje učenike.

Među bogatim programima bila su predavanja o konjima, flori i fauni područja rijeke Mure, o zdravoj prehrani, zaštiti od droga, alkohola. Održana su razna natjecanja na temu predavanja, športska nadmetanja te izlet u turističko selo Szentgyörgyvölgy. Troškove su tabora sudionici sami snosili.

beta

Ljetni tabor u serdahelskoj školi

PODRAVKA GROUP PREDSTAVLJA
HRVATSKI LJETNI FESTIVAL
 2014

Ana, o Ana

ULAZ BESPLATAN

SREBRNAKRILA
 koncert

1. KOLOVOZA U 20⁰⁰ SATI
 POTONJA, PARK KULTUR

ORGANIZATORI:
 SAVEZ HRVATA U MAĐARSKOJ, ZAJEDNICA PODRAVSKIH HRVATA,
 KULTURNO-PROSVJETNI CENTAR I ODMARALIŠTE HRVATA U MAĐARSKOJ,
 HRVATSKA SAMOUPRAVA ŽUPANIJE SOMOD, SAMOUPRAVA POTONJE,
 HRVATSKA SAMOUPRAVA POTONJE, JOZO HARI, JOZO SOLGA

SPONZORI:
 HRVATSKA DRŽAVNA SAMOUPRAVA, HRVATSKE SAMOUPRAVE PODRAVINE,
 HRVATSKI GLASNIK, RADIO CROATICA

DUŠNOK – U okviru županijskog projekta staze hodočasnika, na obali kanala Voša (Vajas) 5. srpnja svečano je predana Staza bračnih parova, koju je posvetio dušnočki župnik István Kistamás. Stazu su otvorili načelnik sela Petar Palotai, predsjednik udruge «Kincskereső Egyesület» Petar Hodovan, te

kalačka pomoćnica za hodočašća dr. Hajnalka Kiss. Načelnik Palotai tom je prigodom istaknuo uzorno zajedništvo Dušnočana, te im zahvalio što su odmah prihvatili ovu lijepu stazu. Staza bračnih parova duga je 1,3 kilometra, a plakete na 15 postavljenih postaja djelo su seksarske likovne umjetnice Éve Gulyás. U nazočnosti brojnih mještana, kod svake postaje jedan bračni par pročitao je aktualnu poruku posvećenu bračnim suputnicima, a za tu prigodu objelodanjeno je i prigodno izdanje. Kako je istaknuto, nije posrijedi turistička znamenitost, nego mjesto, mogućnost ozdravljenja. Tom je prigodom postavljen i jedan križ krajputaš, dar prijateljskog naselja Ciucsângeorgiua (Csíkszentgyörgy). Program je završen folklornim programom, u okviru kalačke Podunavske smotre folkloru, nastupom gostujućih društava iz Bugarske, Srbije, te KUD-a «Lovor» Trnjani iz Hrvatske.

Foto: www.dusnok.hu

ŠIKLOŠ – U tom je baranjskom gradu 12. srpnja održana priredba pod nazivom Blago naše regije, u organizaciji Udruge pograničnih naselja južne Baranje i Akcijske grupe Leader, kojima predsjedava bremenski načelnik Stipo Oršokić. Spomenuta priredba Blago održana je u Šikloškoj tvrđavi, a u sklopu dana održana je i međunarodna konferencija na kojoj su predstavnici mađarskih i hrvatskih akcijskih grupa iznosili svoja iskustva i ocrtavali planove razvoja i ulaganja.

KULJKET – U tome selu nadomak Mohaču 12. srpnja priređen je Dan sela. Ondje od 2010. godine djeluje i Hrvatska samouprava. Mnogobrojni su se sadržaji nudili posjetiteljima, piše portal mohacsiujsag.

DARANJ – Dan sela Daranja priređuje se 26. srpnja. Uza Seosku samoupravu, u organizaciji Dana sudjeluje i tamošnja Hrvatska samouprava, na čelu s Ladislavom Vertkovcijem. U brojnim sadržajima jesu i hrvatski sadržaji i nastupi hrvatskih zborova i KUD-ova iz Podravine.

DUŠNOK – U okviru županijskog projekta Staze hodočasnika, 6. srpnja povodom proštenja marijanskoga svetišta parlamentarni zastupnik i državni tajnik Róbert Zsigó na dušnočkoj Vođici predao je «Stazu radosti», obnovljenu kapelicu Crne

Gospe, odnosno odmorište za hodočasnike. Misnom slavljom koju je predvodio dušnočki župnik István Kistamás, uz domaće vjernike nazočili su i hodočasnici okolnih naselja. Posrijedi je postaja alternativne staze državne hodočasničke staze. Na prošteništu i marijanskom svetištu u ranim popodnevним satima priređeni su razni obiteljski programi, natjecanja, a nakon vjerskih programa sudionicima je ponuđen sajam proizvoda mjesnih narodnih obrtnika.

Foto: www.dusnok.hu

Hodočašće u Đud

Katoljska Hrvatska manjinska samouprava organizirala je hodočašće u Đud, na Sveto Trojstvo, tj. 15. lipnja. Katoljski katolici nazočili su svetoj misi koju je predvodio svećenik iz Donjeg Miholjca, a pod misom pjevao zbor iz toga grada. Nakon mise malo smo prošetali, kupovali kolače i svijeće za one koji nisu mogli doći s nama.

Zatim odosmo u Viljan te posjetismo gostionicu „Agancsos Pincészet” nekadašnjega Katoljca Zolike Kovača. Ondje smo objedovali i kušali razne vrste vina. Pogledasmo novi „Panzio” koji se dovršava i poželjeli Zoliki mnogo uspjeha u daljnjem radu. Nastavili smo u Šikloš, pogledali tvrđavu, a zatim se otišli kupati. Uživali smo u toploj vodi i lijepom vremenu.

Guganka

Foto: Katalin Polić Erdorf

Oglas

Croatica Non-profit Kft. traži web-maistera, novinara Medijskog centra Croatica. Uvjeti: visokoškolska ili fakultetska diploma, izvrsno poznavanje hrvatskoga jezika u govoru i pismu, i provjerenе računalne vještine. Prednost uživaju kandidati s diplomom hrvatskoga jezika i književnosti i potvrđenim uvjetima. Sposobnosti se provjeravaju temeljem intervjua.

Probni rok tri mjeseca. Posao se obavlja u Croaticinu sjedištu u uredništvu MCC-a.

Podrobnije obavijesti na telefon:
06-30-396-1852 ili na 06-20-976-3347

Čaba Horvath
ravnatelj Croatice

Prekrasna kuća

Na prodaju je prekrasna kuća u Kispeterdu, obnovljena stara kurija, s izvrsnim rasporedom na velikom terenu. U mirnom susjedstvu na ograđenom terenu od 8 800 m². Kuća je veličine 140 m² s garažom i gospodarskim zgradama. U vrtu se nalazi voćnjak i bagremik, s dva bunara. Kispeterd se nalazi 6 kilometra od Sigeta prema Pečuhu od kojeg je udaljeno 30 kilometara. Cijena je 12 milijuna forinti. Podrobnije informacije na telefone: +3672950346, +3630398 1693, +36308692145 ili na mejl-adresama: nembold77@gmail.com, gyovaimonika@gmail.com.

HRVATSKI ŽIDAN – 29. julija, utorak, sa svetom mašom od deset uri, u mjesnoj crkvi se začme Katoličanski tabor za hrvatsku dicu i mladinu. Kod kapele Peruške Marije 21. put će se okupljati taboraši u organizaciji Hrvatskoga katoličanskoga omladinskoga vjerskoga i kulturnoga društva Hrvatskoga Židana. Kako nas je informirao voditelj tabora Petar Horvat, na šestodnevni kamp u prirodi se je javilo 55 mladih ljudi, od 12 do 16 ljet starosti, prvenstveno iz Petrovoga Sela, Hrvatskoga Židana, Prisike, Unde, Bizonje i Kisega. Po sadržajnom programu tabor se završava u nedilju, takaj sa svetom mašom, na kojoj je glavni celebrant petrovski farnik Tamás Várhelyi.

SP 2014. u Brazilu

Njemačka četvrti put osvojila naslov prvaka

Nogometna reprezentacija Njemačke zašluženo je osvojila naslov svjetskog prvaka u Brazilu pošto je u završnici odigranoj na Maracani u Rio de Janeiru u produžecima pobijedila Argentinu 1 : 0. Zlata vrijedan zgoditak postigao je Mario Goetze u 113. minuti, čime je Njemačka osigurala četvrti naslov svjetskog prvaka, te se tako izjednačila s reprezentacijom Italije. Dodajmo da je najuspješniji u povijesti ovog natjecanja Brazil, s pet naslova svjetskog prvaka, u susretu za 3. mjesto poražen od Nizozemske s 3 : 0. Nizozemskoj je ovo prva brončana medalja, pošto je tri puta bila druga na svjetskim prvenstvima, posljednji put 2010. kada je poražena od Španjolske. Najbolji strijelac bio je Kolumbijac James Rodrigex sa šest golova. Dobitnik «Zlatne kopačke» odveo je svoju momčad u četvrtzavršnicu, osim toga postigao zašurno jedan od najljepših, ako ne i najljepši zgoditak prvenstva. Najboljim igračem svjetskoga prvenstva proglašen je Argentinac Lionel Messi. Dobitnik «Zlatne lopte» postigao je četiri zgoditka uz jednu pomoć, asistenciju. Prije njega «Zlatnu loptu» osvajali su njegovi sunarodnjaci Mario Kempes 1978. i Diego Maradona 1986. Najboljim vratarom svjetskoga no-

gometnog prvenstva proglašen je njemački vratar Manuel Neuer, dobitnik «Zlatnih rukavica» koji je na putu do svjetske krune primio četiri gola u sedam susreta. Francuz Paul Pogba proglašen je najboljim mladim igračem. Veznjak torinskog Juventusa treći je igrač koji je dobio nagradu koju Fifa dodjeljuje od 2006, a prije njega dobili su je Nijemci Lukas Podolski 2006. i Thomas Müller 2010. godine. Kolumbija je uz najboljega strijelca dobila posebnu Fifinu nagradu za ferplej.

Podsjetimo da su prvi naslov svjetskih prvaka 1930. osvojili Urugvajci kao domaćini. Ljestvica država osvajača izgleda ovako: Brazil 5 (Švedska 1958, Čile 1962, Meksiko 1970, SAD 1994. i Japan/Južna Koreja 2002), Italija 4 (Italija 1934, Francuska 1938, Španjolska 1982, Njemačka 2006), Njemačka 4 (Švicarska 1954. pobjedivši Mađarsku s 3 : 2, Njemačka 1974, Italija 1990, Brazil 2014), Argentina 2 (Argentina 1978, Meksiko 1986), Urugvaj 2 (Urugvaj 1930, Brazil 1950), Engleska 1 (Engleska 1966), Francuska 1 (Francuska 1998, kada je Hrvatska osvojila brončanu medalju) i Španjolska 1 (Južna Afrika 2010).

Stipan Balatinac